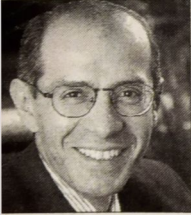

Demir yumruk, ölüm, şiddet

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Freud'un 'Haz İlkesinin Ötesinde' isimli makalesini okuyanlar ölümle cinsellik arasındaki gizleri keşfetmeye de başlarlar. Freud, bu yazısını 'Tekin Olmayan' isimli çalışmasını bitirirken yazmaya

başlamıştır. İkisi de tanatosta eros arasındaki ilişkinin gizli ya da açık bir şiddet ve 'tekrar' olgusuyla nasıl keşiştiğini sorgular. Cinselliğin son durağı olan orgazm, Fransızların tanımıyla 'küçük ölüm' olurken, bu elbette bir yüceltmeden ve ikameden başka bir şey değildi. Cinsellik, ölümün öteki yüzüdür, şiddet ve 'kötülük'ten yalıtılması olanaksızdır.

Batı metafiziğini derinden etkilemiş bu olgunun en önemli açılımları, insan bilincinin ve edebiyatın görüp göreceği en akıl almaz ismin, Marquis de Sade'in yapıtlarındadır. Sade, ortadan kaldırmanın aslında insanın kendisine yönelttiği bir şiddet duygusundan ve bir hâkimiyet kurma iradesinden başka bir şey olmadığını yazmıştır. Belki, o bunun farkında değildir

yazarken, ama Maurice Blanchot gibi bir keskin zekâ, olup biteni ıskalamamıştır. Öldükten sonra yeryüzünden bütünüyle yok olmayı isterken (bu Aziz Nesin'in benzer taleplerini anımsatmıyor mu?) Sade, aslında sonsuzca yücelmenin özlemi içindeydi. Yeryüzünün belki de en faşizan otoritesini oluşturmaya çalışıyordu. Çünkü, Sade'in hâkimiyet anlayışı sonsuzca çoğalmayla, sayısal büyüklükle, tekrarlar eşanlamlıydı. Kitaplarındaki bitmez tükenmez işkence örnekleri, bu çokluğun bir göstergesiydi. Yokolma ise yaşanabilecek en nihai şey, yani en büyük şiddet, dolayısıyla haz gerçekliği idi. O noktadaki hâkimiyet de elbette sonsuzluğu yakalamamanın görkemli hâkimiyeti olacaktı.

İnsanlık bu gerçeği, ölümün sınırlarında dolaşma duygusunu, şiddet sporlarıyla yaşadı başlangıçtan beri. Ön sıradan maç izleyenlerin smokinleri her şeyi açıklar. Gladyatörler ve boks, şiddetin kontrollü ve estetik biçimidir. Ama sorunun bir de boksörlere ait yanı vardı. Karşıdakine yönlendirilmiş şiddet, esas itibarıyla kazanma duygusuyla da ayrıca beslenmiş bir hazzı belirlerken aslında işin altında yatan besbelli bir 'öldürme/ölüm içgüdü'sü'dür. Boksör, sonunda her şeyi

bir tehlike olarak algılayan, kuşkuculuğu elden bırakmayan, bilenmiş sezgilerin tetiklemesiyle harekete geçen bilinçtir. Bunun bildiğimiz anlamdaki 'kötülük'le hiçbir ilgisi yoktur ve içinde ne türden bir ahlak anlayışını barındırdığı ancak Sade'ı yeniden okumakla anlaşılabilir.

Boksörler sistemin bir parçasıydılar. Belki kötü koşullardan gelmişlerdi ama kazandıkları parayla, tavırlarıyla onu aşmış, sistemle özdeşleşmişlerdi. Siyaset yapanları ayrı bir toplumsal saygınlık kazanıyordu. Sistem onları şiddetin ve ölümün genelevleri gibi kullanıyordu. Gizliliğin açık bir gizlilikle yaşanması gibi bir çığlık boks dünyasında her zaman egemen olmuştur.

Ama şimdi Mike Tyson var. Tyson, boksun öteki yüzüdür. Şiddeti açıkça yaşamak, 'tekrar'dan vazgeçmemek ve teslim olmamaktır. Ringin arınmışlığına indirilmiş yumruktur. Tyson, sokaktır. Şimdi, 'uygarlık', ondaki ölüm-öldürme içgüdü'sünü bastırmaya ve denetlemeye çalışıyor. Çünkü, Tyson dışı vurduğu kaba güçle ve doğallıkla, uygarlığa, cinselliği ve her şeyi gündelikleştirmediğini, öylelikle de onları 'giydirerek' içeriğinden soyutladığını, yani yalanlarını anımsatıyor.